

ГОМЕЛЬСКІ УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ
І ПРАФКОМАУ ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАўНАГА УНІВЕРСІТЭТА

№ 33 (593) Субота, 15 снежня 1984 года Газета заснавана ў верасні 1969 года. Выходзіць раз у тыдзень Цана 2 кап

НА РАЁННАЙ КАМСАМОЛЬСКОЙ КАНФЕРЭНЦЫІ

11-га снежня ў Доме палітасветы абкома КПБ адбылася XXIII раённая справаздачна-выбарная камсамольская канферэнцыя Цэнтральнага раёна г. Гомеля. Са справаздачным дакладам райкома камсамола на ёй выступіла першы сакратар РК ЛКСМБ Т. Любезная.

Дэлегатамі ад камсамольскай арганізацыі нашага ўніверсітэта на канферэнцыі было 90 чалавек. У абмеркаванні справаздачнага даклада РК ЛКСМБ і рэзійнай камісіі прыняў удзел сакратар камітэта камсамола ГДУ В. Асіпенка.

У прынятай на канферэнцыі пастанове вызначаны напрамкі работы камсамольскіх арганізацый раёна на новы перыяд. Выбраны кіруючыя органы РК ЛКСМБ і дэлегаты на гарадскую і абласную справаздачна-выбарную камсамольскую канферэнцыю.

Ад камсамольскай арганізацыі ўніверсітэта ў састаў РК ЛКСМБ выбраны сакратар камітэта ЛКСМБ В. Асіпенка, студэнты А. Аўдашова з бяляка, М. Анціпчук з геафака, А. Горбач, А. Дрозд, Ю. Пенязь, С. Фядосенка, В. Ядучна з гістфака, В. Пракаленка з фізічнага факультэта, В. Шведка з матфака, асістэнт кафедры тэхнічных сродкаў апрацоўкі эканамічнай інфармацыі, А. Дземідзен-

ка, кандыдатамі ў члены РК ЛКСМБ — намеснік сакратара камітэта камсамола па арганізацыйнай рабоце Г. Шалдукова і чацвёртакурсніца гістфака А. Барсукова. Студэнт 2-га курса эканамічнага факультэта В. Гаўрылюк выбраны членам рэзійнай камісіі РК ЛКСМБ.

Ад камсамольскай арганізацыі ўніверсітэта 33 чалавекі выбраны дэлегатамі на гарадскую і абласную справаздачна-выбарную камсамольскую канферэнцыю.

У рабоце раёнай камсамольскай канферэнцыі прынялі ўдзел Інструктар ЦК КПБ Л. М. Стрэльчанка, першы сакратар Цэнтральнага РК КПБ, член ЦК КПБ Г. М. Кускова, другі сакратар райкома партыі М. М. Караткевіч, сакратар РК КПБ В. І. Чэпелаў, намеснік загадчыка аддзела камсамольскіх арганізацый ЦК ЛКСМБ А. У. Малахаў, сакратар абкома камсамола У. К. Трацякоў.

На арганізацыйным пленуме новага саставу райкома камсамола першым сакратаром РК ЛКСМБ выбрана Т. Любезная, членам бюро РК ЛКСМБ — сакратар камітэта камсамола ГДУ В. Асіпенка.

НАРОДНЫ УНІВЕРСІТЭТ — РАБОЧАЙ АЎДЫТОРЫІ

Студэнты 2-га курса бялагічнага факультэта, слухачы народнага ўніверсітэта маральна-эстэтычнага выхавання правялі вечар «Прырода — творца чудаўнага» для рабочых аб'яднання «Гомсельмаш» — членаў таварыства аховы прыроды.

Вечар праходзіў у чырвоным кутку інтэр-

ната № 6. Зала была ўпрыгожана сумеснымі намаганнямі студэнтаў і жыхароў інтэрната. Сярод будучых біблагаў знайшліся надворныя мастакі, якія малювалі асеннія пейзажы і развесілі іх на сценах чырвонага кутка.

На вечары гучалі вершы А. С. Пушкіна,

Ф. Цютчова, І. Буніна, сучасных савецкіх паэтаў ад рускай прыродзе. Іх суправаджала чароўная музыка П. Чайкоўскага. Работы паказалі малюнічыя слайды асенніх пейзажаў.

Работы аб'яднання «Гомсельмаш» вельмі цёпла сустрэлі выступленне студэнтаў. Яны

выказалі ім шчырую ўдзячнасць за сустрэчу са светам чудаўнага, уручылі сувеніры. А ў саміх студэнтаў пасля гэтага быў шчыры перад рабочай аўдыторыяй з'явіліся новыя ідэі і задумкі. З такімі вечарамі-расказамі аб прыродзе, якая служыць крыніцай натхнення для паэтаў, кампазітараў, будучыя біблагі плануець выступаць у падшэфных школах.

(Наш кар.)

ВЫКЛАДЧЫКІ Ў ІНТЭРНАЦЕ

У інтэрнаце № 4 адбылася сустрэча студэнтаў эканамічнага факультэта з выкладчыкамі кафедры галіновых эканамічных кандыдатамі эканамічных навук Б. І. Врублеўскім, Т. Д. Трацяўскай, Л. С. Лазучэнкавай, Т. В. Карпелі, кандыдатам географічных навук А. А. Малахамым, аспіранткай В. А. Лізаковай.

Тэма гутаркі была вызначана самімі студэнтамі. Увага акцэнтавалася на пытаннях эканамічнай палітыкі КПСС на

сучасным этапе. У ходзе разгарнуўшайся дыскусіі па асноўных напрамках эканамічнай стратэгіі партыі студэнты паставілі шэраг праблем па пытаннях, якія звязаны з эканамічнымі асаблівасцямі развіцця Беларусі, у прыватнасці, г. Гомеля. Больш за ўсё будучыя эканамістаў хвалілі такія праблемы як сутнасць і значэнне эканамічнага эксперыменту на прадпрыемствах лёгкай і электратэхнічнай прамысловасці, які праводзіцца ў

нашай рэспубліцы і за яе межамі, перспектывы далейшага выкарыстання міністэрствамі ўмоў эксперыменту. Былі закрануты таксама праблемы выкарыстання працоўных рэсурсаў у ВССР і шляхі іх вырашэння на некаторых прадпрыемствах г. Гомеля.

Студэнты з вялікай увагай слухалі адказы на цікавячыя іх пытанні і выказалі надзею, што такія сустрэчы з выкладчыкамі кафедры галіновых эканомік будуць праводзіцца ў інтэрнаце рэгулярна.

М. СІВЕНКА, намеснік старшыні студсавета Інтэрната № 4.

ВЫБРАНЫ НАРОДНЫМІ ЗАСЯДАЦЕЛЯМІ

У калектывах факультэтаў і іншых структурных падраздзяленняў ўніверсітэта адбыліся агульныя сходы па выбарах народных засядацеляў у народны суд Цэнтральнага раёна г. Гомеля. Ганаровае давер'е аказана загадчыку кафедры фізіялогіі чалавека і жывёлін А. І. Ктэню, асістэнту геалагічнага факультэта Ю. П. Іванову, загадчыцы кабінета навуковага камунізму Г. А. Круглікавай, асістэнту кафедры рускай літаратуры Т. Р. Сіманавай, намесніку загадчыка навукова-даследчага сектара С. Я. Пашку, старшаму лабаранту кафедры ўліку і статыстыкі С. М. Астаньковічу, супрацоўнікам НДС М. І. Сяргіенку і С. Л. Солаўцаву.

Вучоныя — вытворчасці

ДЛЯ ПАВЫШЭННЯ ЭФЕКТЫЎНАСЦІ ПРАЦЫ

Пры кафедры эканомікі працы Гомельскага дзяржуніверсітэта створана секцыя навуковай арганізацыі працы абласнога навукова-тэхнічнага таварыства «Машпром». Узначальнае секцыю загадчык названай кафедры прафесар У. Д. Арэшчанка. Гэтымі дзямі яе члены правялі занальную навукова-практычную канферэнцыю «Шляхі павышэння эфектыўнасці працы ў прамысловасці ў святле рашэння XXVI з'езда КПСС». У яе рабоце прынялі ўдзел дырэктары прамысловых прадпрыемстваў, галоўныя інжынеры, эканамісты, работнікі аддзелаў працы і заробатнай платы, прадстаўнікі партыйных і савецкіх органаў, грамадскіх арганізацый гарадоў Нараўля і Ельск. Яны заслухалі даклады прафесара У. Д. Арэшчанкі і с.м.с. Э. І. Лізаравой аб шляхах удасканалвання інжынернай працы і эфектыўнасці брыгаднага падряду на прамысловых прадпрыемствах.

Вялікую цікавасць у прысутных выклікала паведамленне студэнта пятага курса завочнага факультэта ГДУ інжынера па НАП аб'яднання «Гомсельмаш» І. М. Есарава аб эфектыўнасці інжынернай працы і яе брыгаднай арганізацыі сярод інжынераў-канструктараў.

На канферэнцыі выступілі таксама начальнік аддзела працы і заробатнай платы Гомельскага заводу пусковых рухавікоў М. А. Аліфера і начальнік бюро НАП Гомельскага стаікабудуўнічага заводу імя С. М. Кірава В. М. Мацошын.

Раённым камітэтам партыі Нараўлянскага і Ельскага раёнаў перададзены распрацаваныя вучонымі і супрацоўнікамі кафедры эканомікі працы ГДУ студэнты прадпрыемства «Брыгады нізавы рахунак эканоміі», «Сістэма ацэнкі эфектыўнасці ўкаранення і функцыянавання брыгаднай арганізацыі і стымулявання працы» і «Метадычныя рэкамендацыі па ўдасканалванні калектывных форм арганізацыі і стымулявання працы» з мэтай іх шырокага выкарыстання ў вытворчасці.

(Наш кар.)

Весткі з матэматычнага

факультэта

І НАШАЙ СІЛЫ ЧАСЦІНКА

Працоўная вахта — мерапрыемства асаблівае, і адносіны да яе некалькі інашыя, чым да звычайных будняў. А гэтая, прывесчаная XII Сусветнаму фестывалю моладзі і студэнтаў у Маскве, — асабліва ўдава, таму што сродкі ад яе пералічаны ў фонд форуму юнацтва планеты. Важна, каб вахта была і спахлёпвай, і яркай, таму што ўражанні гэтых дзён неабходна стануць часцінкай ураджання наогул аб фестывалі, у некаторай ступені вызначаць адносіны да яго.

Такой і стала працоўная вахта ў групе М-24 матэматычнага факультэта, якая праходзіла на кандытарскім

аб'яднанні «Спартак». Эфект яе нельга вымераць толькі грашмамі. Студэнты групы правялі высокую працаздольнасць і энтузіязм. Асабліва добра працавалі К. Удавенка, Н. Халдова, Л. Чуракова, К. Берднікава і Ілш. Краўніцтва аб'яднання выказала ўдзячнасць камсамоляцам матфака за аказаную дапамогу.

У кожнага засталася ўсведамленне таго, што і ён унёс свой уклад у развіццё сусветнага маладзёжнага фестывальнага руху.

Э. САВЯНОК, адказная за работу Інтэрнацыйнага сектара матэматычнага факультэта, студэнтка групы М-24.

НА АТЭІСТЫЧНЫЯ ТЭМЫ

З 10 па 15 снежня на матэматычным факультэце праходзіў тыдзень атэістычнага выхавання. Перад студэнтамі выступіў член Саюзу журналістаў СССР, лектар раённага таварыства «Веды» В. Д. Зюкоў. У лекцыях «Рэлігія і сучаснасць», «Рэлігія ў сучаснай ідэалагічнай барацьбе», «Рэлігія і моладзь», якія ён правяў студэнтам, раскравы актыўныя прычыны існавання рэлігіінасці на сельніцтва ў нашай краіне, шляхі і метады пераадолення

рэлігійных перажыткаў. Асабліва ўвага ўдзялялася ролі рэлігіі ў сучаснай ідэалагічнай барацьбе, прыводзіліся прыклады тых сродкаў і метадаў прапагандыскай шуміхі вакол правоў і свабод савецкіх людзей, якія знаходзяцца на ўзбярэжжы ідуспры хлусі Захаду.

У лекцыях былі закрануты пытанні сучасных рэлігійных дачыненняў на Захадзе, роля маладзёжных арганізацый у выкрыцці антынароднай сутнасці рэлігійных веравучанняў.

ЛЕКЦЫЯ ВЫКЛІКАЛА ЦІКАВАСЦЬ

На гэтым тыдні ў інтэрнаце № 2 ГДУ адбылася сустрэча студэнтаў матэматычнага факультэта з лектарам Усеаюзнага таварыства «Веды» кандыдатам гістарычных навук У. Е. Панаюсоўскім, які выступіў з лекцыяй «Праблемы ваіны і міру ў сучаснай ідэалагічнай барацьбе». У ёй асвятляліся важныя праблемы барацьбы за мір на зямлі, разрадкі міжнароднай напружанасці, барацьбы за разабна-

енне, роля ідэалогіі ў вырашэнні гэтых праблем. Прыводзіліся канкрэтныя прыклады, якія пацвярджаюць міралюбны знешнепалітычны курс СССР, імкненне да дружбы, узаемадапамогі і супрацоўніцтва паміж краінамі.

Лекцыя была выслухана з вялікай цікавасцю. Студэнтамі было задана шмат пытанняў, на якія яны атрымалі

ІДЭАЛАГІЧНАМУ ФРОНТУ — АКТЫЎНЫХ БАЙЦОЎ

У нашым універсітэце цяпер працуе 16 пярвічных арганізацый таварыства «Веды». У сваіх радах яны налічваюць 400 лектараў, у тым ліку 193 доктары і кандыдаты навук. За тры гады, што прайшлі ад папярэдняй справаздачна-выбарнай канферэнцыі, колькасць членаў таварыства ў ГДУ павялічылася на 107 чалавек. Цяпер штогод нашымі вучонымі, выкладчыкамі і супрацоўнікамі чытаецца звыш п'ятсот тысяч лекцый з ахопам каля 250 тысяч слухачоў. Акрамя студэнцкіх аўдыторый лектары выступаюць і ў 40 рабочых аўдыторый — у аб'яднаных «Гомсельмаш», «Спартак», «Праца», на станкабудавнічым заводзе імя С. М. Кірава, у домабудавнічым камбінаце, на фабрыках «8 Сакавіка», «Палесдрук», перад калектывамі многіх іншых арганізацый і прадпрыемстваў.

Прыведзеныя лічбы і факты адзначаліся ў справаздачным дакладзе, з якім выступіў на IV справаздачна-выбарнай канферэнцыі таварыства «Веды» Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта, што праходзіла 7 снежня, старшыня праўлення дацэнт У. А. Антропаў. Ён дэталёва прааналізаваў дзейнасць універсітэцкай арганізацыі таварыства ва ўсіх яе звянох. Зазначана, што вядучае месца ў лекцыйнай прапагандзе займае шырокае растлумачэнне гісторыі і палітыкі КПСС, марксісцка-ленінскай філасофіі, палітычнай эканоміі, савецкага ладу жыцця, этыкі і норм камуністычнай маралі, эканамічнай палітыкі партыі

і Савецкай дзяржавы, пераваж сацыялістычнага ладу, ідэалагічнай барацьбы і контрпрапаганды.

Для насельніцтва горада і вобласці сіламі лектараў арганізацыі чытаецца 14 цыклаў лекцый па актуальных праблемах сучаснасці, для выкладчыкаў, супрацоўнікаў і студэнтаў універсітэта — 2 цыклаў.

У апошні час больш увагі ўдзяляецца прапагандзе пятага інтэрнацыянальнага і патрыятычнага выхавання, эканамічных і навукова-тэхнічных ведаў, эканомікі і ашчаднасці, перадавога вопыту ў прамысловасці.

Праўленне і пярвічныя арганізацыі таварыства «Веды» універсітэта шырока выкарыстоўваюць наяўны арсенал форм і метадаў лекцыйнай прапаганды, што забяспечвае станоўчыя вынікі ўсёй работы.

Разам з поспехамі на канферэнцыі адзначаліся і недахопы, якія мелі месца ў імятграннай дзейнасці універсітэцкай арганізацыі таварыства. Яшчэ недастаткова чытаецца лекцый па асобных праблемах знешняй палітыкі КПСС і Савецкай дзяржавы, прапагандзе брыгаднага падраду ў арганізацыйнай працы, павышэння эфектыўнасці грамадскай вытворчасці, па літаратуры і мастацтву.

Лекцыі на эканамічных, навукова-тэхнічных тэмах яшчэ не заўсёды маюць канкрэтныя рэкамендацыі па прывядзенню ў дзейненне рэзерва вытворчасці, вызначваюць канкрэтны шлях павышэння эфектыўнасці вытворчасці і якасці працы.

Больш увагі варта ўдзяляць барацьбе з недyscyплінаванасцю, безгаспадарчасцю, марнатраўствам.

На канферэнцыі адзначалася, што не ўсе пярвічныя арганізацыі таварыства прыкладаюць патрэбныя намаганні і настойлівасць у рабоце з працуючай моладдзю. Недастаткова чытаецца лекцый і праводзіцца дзейных прапагандысцкіх лекторый, накіраваных на выкараненне індывідуалізму, мяшчанства, спахлябеджых настрояў, парушэнняў працоўнай дысцыпліны, лянства і іншых антыграмадскіх з'яў.

У рабоце арганізацыі таварыства «Веды» яшчэ недастаткова ўдзяляецца увагі праслухоўванню і рэпэтыраванню лекцый, напісанню на іх водзіву, свочасоваму афармленню дакументацыі і правядзенню агульных сходаў членаў таварыства.

Дэлегаты канферэнцыі прынялі актыўны ўдзел у абмеркаванні справаздачнага дакладу. З яе трыбуны сваімі думкамі падзяліліся старшыня пярвічнай арганізацыі таварыства эканамічнага факультэта дацэнт Т. Д. Трацэўская, рэктар народнага ўніверсітэта педагагічных ведаў дацэнт М. І. Мурачкоўскі, загадчык кафедры беларускай літаратуры кандыдат філалагічных навук І. Ф. Штэйгер, загадчык кафедры гісторыі КПСС дацэнт В. У. Матусевіч, рэктар народнага ўніверсітэта маральна-эстэтычнага выхавання дацэнт П. П. Гараніна, в. а. загадчыка кафедры навуковага камунізму кандыдат філасофскіх навук А. П.

Касьяненка, дэкан факультэта грамадскіх прафесій кандыдат эканамічных навук А. І. Кашаньніч, сакратар партбюро геалагічнага факультэта Ж. А. Герасімава, заслужаны настаўнік школы ВССР П. А. Дуброўскі, намеснік сакратара парткома па арганізацыйнай рабоце кандыдат гістарычных навук І. В. Нямкевіч.

На канферэнцыі выступіў таксама намеснік старшыні Гомельскай абласной арганізацыі таварыства «Веды» В. Е. Жукавец. Ён гаварыў аб тых высокіх патрабаваннях, якія ставіцца да членаў таварыства — вядучага звяна работнікаў ідэалагічнага фронту на сучасным этапе камуністычнага будаўніцтва, у перыяд вострай ідэалагічнай барацьбы сістэм сацыялізму і капіталізму.

Ва ўрачыстай абстаноўцы В. Е. Жукавец уручыў дацэнту Т. П. Гаранінай «Знак за актыўную работу», якім яна ўзнагароджана праўленнем Усеагульнага таварыства «Веды».

На справаздачна-выбарнай канферэнцыі прынята разгорнута пастанова, у якой прадугледжаны канкрэтныя меры для далейшага паліпавышэння ўсёй работы універсітэцкай арганізацыі таварыства і неадпачынення меўшых раней месца недахопаў.

На канферэнцыі выбраны новы састаў праўлення універсітэцкай арганізацыі таварыства «Веды». У яго ўвайшлі дацэнт кафедры радыёфізікі У. А. Антропаў, асістэнт кафедры радыёфізікі В. І. Вагдановіч, дацэнт кафедры матэматычнага ана-

лізу А. У. Гаўрылюк, дацэнт кафедры марксісцка-ленінскай філасофіі Т. П. Гараніна, дацэнт кафедры інжынернай геалогіі і гідргеалогіі Ж. А. Герасімава, дацэнт кафедры палітэканоміі У. С. Дайнека, асістэнт кафедры ВМ і праграмавання М. І. Жадаў, асістэнт кафедры навуковага камунізму А. С. Кузьміч, загадчык кафедры гісторыі КПСС В. У. Матусевіч, дацэнт кафедры педагогікі і псіхалогіі М. І. Мурачкоўскі, асістэнт кафедры гісторыі КПСС І. В. Нямкевіч, дацэнт кафедры заалогіі і аховы прыроды І. Ф. Расачка, адказны сакратар таварыства «Веды» ГДУ В. І. Старажытва, дацэнт кафедры тэарэтычных асноў фізічнага выхавання А. І. Семікоп, дацэнт кафедры галіновых эканомік Т. Д. Трацэўская.

На арганізацыйным пасяджэнні выбраны прэзідыум універсітэцкай арганізацыі таварыства «Веды» у саставе: І. В. Нямкевіч (старшыня), Т. Д. Трацэўская (намеснік старшыні), В. І. Старажытва (адказны сакратар), В. У. Матусевіч, А. Ф. Семікоп, А. У. Гаўрылюк, А. С. Кузьміч.

У рабоце IV справаздачна-выбарнай канферэнцыі універсітэцкай арганізацыі таварыства «Веды» прынялі ўдзел рэферэнт праўлення таварыства «Веды» ВССР І. І. Рэут, адказны сакратар праўлення Цэнтральнай рэіённай арганізацыі таварыства «Веды» Л. С. Лазараў, прарэктар універсітэта па звочнаму навучанню Л. Н. Сечка, сакратар камітэта ЛКСМБ ГДУ В. А. Асіпенка.

Вучоба — асноўны абавязак студэнта

Студэнцкія канферэнцыі ПРАБЛЕМАХ ПА НАДЗЁННЫХ СУЧАСНАСЦІ

На пятым курсе геалагічнага факультэта адбылася студэнцкая канферэнцыя на тэму: «Глабальныя праблемы сучаснасці і ідэалагічная барацьба».

Адкрываючы канферэнцыю, дацэнт кафедры навуковага камунізму Н. М. Кашаньніч падкрэсліў, што ў сучасную эпоху ўсе глабальныя праблемы сталі арэнай жорсткай ідэалагічнай барацьбы, і што ў гэтых умовах кожны савецкі спецыяліст павінен авалодаць марксісцка-ленінскай метадалогіяй даследавання складаных праблем, якія паўстаюць перад чалавецтвам, выпрацаваць у сабе класавы падыход да іх ацэнкі.

З цікавымі і змястоўнымі докладамі на канферэнцыі выступілі студэнты 5-га курсу.

УСЁ ПАЧЫНАЕЦА З ДЫСЦЫПЛІНЫ

Немагчыма злічыць, колькі разоў ва ўніверсітэце на самых розных узроўнях гаварылася аб асноўным абавязку студэнтаў — вучобе. Яе поспех залежыць ад многіх фактараў. Самае істотнае, бадай, у тым, як будучыя малады спецыялісты адносіцца да заняткаў, у яго дысцыплінаванасці, умений найбольш прадукцыйна выкарыстаць кожную гадзіну. На жаль, доволі часта паўтараюцца словы аб імятлічкіх пропусках студэнтамі лекцый і практычных заняткаў, пасаўнасці некаторых людзей на семінарах.

З'ява агульнавядомая, але, як ні дзіўна, акрамя гаворкі, з ёй па-сутнасці амаль не вядзецца ніякай барацьбы.

З чаго ж яна павінна пачынацца? Думаецца, перш за ўсё са строгага кантролю за наведваннем студэнтамі заняткаў і дысцыплінарнай патрабавальнасці да прагульшчыкаў і гультаёў. У гэтай справе рашучую ролю павінны адыгрываць перш за ўсё выкладчыкі. Але, як паказала рэйдавая праверка вучэбнай часткі і рэдакцыі шматтыражнай газеты, многія з іх менш за ўсё звяртаюць увагу на заложанасць аўдыторый, на адсутнічваючых у ёй. Нічым іншым, як толькі гэтым, можна растлумачыць той факт, што 6-га снежня на матэматычным факультэце на першую гадзіну заняткаў не было. Узятая 10 журналаў пры 23 групах першых-чварцёртых курсаў. Вось і паспрабуй зафіксаваць адсутнічваючых, па-сапраўднаму спытай за прагульшчыкаў. А іх не так ужо і мала. Напрыклад, у групе ПМ-15, дзе лекцыю па ўводзінах у спецыяльнасць чытаў загадчык кафедры вылічальных машын і праграмавання прафесар В. П. Рубанік, адсутнічала

9 чалавек. Значым яшчэ раз — першакурснікаў. На якую ж дысцыплінаванасць сярэд іх, калі не прымаць патрэбных мер, можна разлічваць у будучыню?

Па некалькі студэнтаў адсутнічала таксама і ў іншых акадэмічных групах. Былі і такія, што спазніліся на першую гадзіну і бестурботна бавіў час у калідорах. Відавочна, на факультэце з такім становішчам звыкліся, як і з тым, што некаторыя студэнты на занятках сядзяць у паліто або кладуць іх на свабодныя парты.

Прывольна адуваючы сябе і студэнты эканамічнага факультэта, якія не паспяваюць свочасова з'явіцца на першую гадзіну заняткаў.

Дарчы, на эканомфку таксама не ўсе выкладчыкі патрабуюць ад стараст журналы акадэмічных груп. І яны іх не прыносяць. Праверка паказала, што значная колькасць студэнтаў адсутнічае на занятках сярэд будучых эканамістаў. У прыватнасці, 11-га снежня на чварцёртым курсе спецыяльнасці АМАЭІ, дзе лекцыю па марксісцка-ленінскай філасофіі чытаў прафесар М. І. Рубцоў, на першай гадзіне заняткаў адсутнічала трэць студэнтаў. Членаў рэйдавай брыгады здэвіла тлумачыць Мікалая Іванавіча:

— Колькі ў аўдыторыі студэнтаў (дарчы, сказана пры іх) — мяне гэта не датычыць. Каментары да гэтага выражу, як кажуць, не патрэбны. Чапушчый аказалася аўдыторыя 5-12, дзе для студэнтаў 2-га курсу аддзялення эканомікі працы чыталася лекцыя па праправадзены і карэспандэнцыі. Тут, мабыць, будучыя эканамісты не лічаць гэты прад-

мет важным для сябе, таму ў прамым сэнсе слова ігнаруюць яго.

Не лепш ідуць справы і на геалагічным факультэце. У дзень праверкі 6-га снежня, першае, што кідалася ў вочы, — масавае спазненне студэнтаў на першую гадзіну заняткаў. Адгаворка ва ўсіх без выключэння адна: дрэнна ходзяць аўтобусы з Валатаў. У ліку спазніўшыхся аказаўся і сакратар камсамольскага бюро факультэта М. Анціпчук. Вось які прыклад паказвае студэнтам камсамольскі ваякі Нічым не мог растлумачыць адсутнасць 17 студэнтаў з 25 у групе Г-11 выкладчык М. М. Сярдзюк, які праводзіў тут практычныя заняткі па тапаграфіі.

11-га снежня праверана наведванне студэнтамі заняткаў на факультэце фізічнага выхавання. Парадавалі другакурснікі. На лекцыі па педагогіцы, якую чытаў дацэнт Л. Н. Сечка, па невядомых прычынах адсутнічаў толькі адзін студэнт. А вось першакурснікі дысцыплінаванасцю не вызначыліся. На занятках па хіміі, якія вёў з падручнай дацэнт В. А. Лазбен, з 11 чалавек адсутнічала 5. Заслугоўвае накарання і другая група чварцёртараў. На лекцыю па навуковаму камунізму з 17 чалавек не з'явілася 9.

Прыведзеныя лічбы і факты пераказаныя сведчаць аб тым, што ва ўніверсітэце яшчэ многае трэба зрабіць, каб звыклі дысцыплінаванасць студэнтаў, да мінімуму звесці пропускі лекцый і практычных заняткаў без уважлівых прычын. У канчатковым выніку гэта становіцца адаб'ецца на агульным узроўні паспяхоўнасці студэнтаў

РЭЙДАВАЯ БРЫГАДА.

А. КАЦУБА, А. ПЫСЬКОВА, студэнткі гр. Г-53 геалагічнага факультэта.

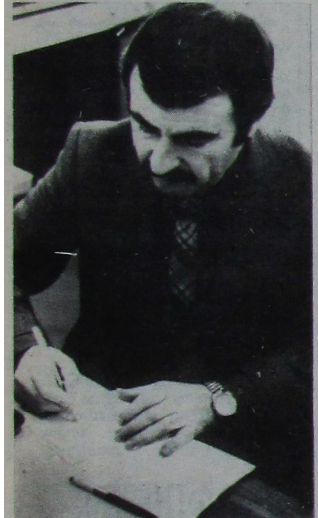
НА ЗДЫМКУ: з докладам выступіў А. Хаўратовіч.

Фота В. Ермаковай.

НАШИ ГОСЦИ РАДАСЦЬ СУСТРЭЧЫ З МАСТАЦТВАМ

Частымі сталі сустрэчы кінагалобу, слухачоў народнага ўніверсітэта маральна-эстэтычнага выхавання ГДУ з вядомымі артыстамі тэатра, кіно, паэтамі. Нядаўна жаданымі гасцямі студэнтаў, выкладчыкаў, супрацоўнікаў ўніверсітэта былі заслужаны артыст РСФСР, актёр тэатра на Малой Броннай Леанід Канеўскі і маскоўскі паэткаладчык Валерый Краснапольскі.

Усё цесна ўзаемазвязана ў трыадзінастве: драматург, рэжысёр, артыст. Кожнаму яго звязу належыць сваё, асабліва роля. Перад актёрам, які замыкае гэты ланцужок творцаў, стаіць задача, бадай, самая адказная. Яму даручана давесці да гледача асноўную думку твора, увасобленага на тэатральнай сцэне ці на кінаэкране рэжысёрам. Ад таго, як сыграе кожны артыст свайго героя, залежыць у цэлым, ці стане спектакль або кінафільм такім, якім задумалі яго аўтары.

Леанід Канеўскі належыць да тых артыстаў, якія добра разумеюць гэтую вялікую адказнасць за сваю працу. Пацвёрджэнне таму — сыграўшы ім ролі ў кіно і тэатры. Адна з найбольш значных і добра ўсім нам вядомых — іспектара крымінальнага вышукку А. Томіна ў шматсерыйным тэлевізійным фільме «Следства вядуць знакі».

— Задача ўсяго творчага калектыву, які вольна ўжо на працягу 12 гадоў працуе над фільмамі па апавесці Воўлі і Аляксандра Лаўровых, — гаворыць Л. Канеўскі, — заключачца ў тым, каб паказаць гледачу не

«чэрствых службістаў» органаў унутраных спраў, а людзей, якія сэрцам аддадзены справе, людзей з багатым унутраным светам, вельмі эрудзіраваных і цікавых ва ўсіх адносінах. В. і А. Лаўровы ставілі перад сабой іменна гэтую мэту — змяніць існаваўшую раней не зусім дакладную думку людзей аб прафесіі юрыста. І мы, артысты, стараліся паказаць сваё «знатакую» так, як таго жадалі аўтары: людзьмі, якія не толькі выдатныя прафесіяналы, але і багатыя духоўна. Стварцаў паспраўднана прадэвізныя вобразы дапамаглі нам доўгія назіранні за працай работнікаў Маскоўскага крымінальнага вышукку. Убачанае «у натуре» мы і пераносілі на тэлеэкран.

Бясспрэчна, што вобраз А. Томіна — удалая работа Л. Канеўскага. Аднак, як зазначыў артыст, яна некалькі звужае яго магчымасці пэўнымі рамкамі. Яму хацелася б сыграць у кіно, на тэлеэкране людзей і іншых прафесій, «з поўнай разнастайнасцю чалавечага лёсу».

На такіх ролі яму больш шанцуе ў тэатры на Малой Броннай, з якім ён звязваў свой творчы лёс з 1963 года, дзе выдатны актёрскі ансамбль, і які спачатку ўзначальваў рэжысёр «нетрадыцыйных форм» А. Эфрас. Л. Канеўскім сыграны тут шмат цікавых, характэрных роляў. Адна з апошніх — у спектаклі «Веселуны» па п'есе амерыканскага пісьменніка. Не менш цікавай ўяўляецца яму новая роля ў спектакле па п'есе Д. Валодзіна «Дзве спраль», які зараз ставіцца ў тэатры.

У час сустрэчы Л. Канеўскі дэталіў сакрэтам актёрскай працы ў кіно, у прыватнасці, добра вядомай усім нам кінакамедыі «Брыльянтавая рука», гаварыў аб нялёгкай рабоце артыстаў наогул не толькі ў час здымак значных, але зусім маленчкіх у вымярэннях экраннага часу эпізодаў. З уласцівым яму гумарам Л. Канеўскі расказваў таксама аб выкананых ім ў кіно ролях адмоўнага характара, якія яму ў пачатку яго творчай дзейнасці шчодра прапаноўвалі рэжысёры.

Талент Л. Канеўскага — шматгранны. Акрамя кіно, тэ-

атра, ён запісваецца на радыё, выступае на эстрадзе, дзе чытае гумарыстычныя мініяцюры. Часта іх аўтарам з'яўляецца яго старэйшы брат — Аляксандр Канеўскі — пісьменнік-сатырык, прозвішча якога мы часта сустракаем на 12-й старонцы «Літэратурнай газеты».

Прыемным адкрыццём для ўдзельнікаў сустрэчы было знаёмства яшчэ з адным госцем — паэтам Валерыем Краснапольскім, аўтарам выходзячай у выдавецтва «Советский писатель» кнігі «Жывы агонь». Сама назва зборніка прадвызначыла тэматыку ўключаных у яго вершаў. Жывы агонь — гэта наша нязганяная памяць аб тых, хто абараніў Радзіму ад фашызму. Гэта кніга пра ўсенародны подзвіг, пра бяззусільна юнакоў, які прама з-за школьнай парты пайшлі на фронт і не вярнуліся, сталі «вечнымі салдатамі».

В. Краснапольскі — паэт сённяшняга пакалення. Яму не давалася быць удзельнікам тых жорсткіх баёў на палях Валікай Айчынай вайны. Але тэма вайны ў мастацтва, пазізі настолькі невычарпальная, вечна жывая, што не дзіўным здаецца нам зварот да яе творчай моладзі.

...Адбылася радасная сустрэча з мастацтвам. Для нас яна стала святам, для маскоўскага артыста і паэта гэта была праца і душы. Праца, за якую заўсёды ўдзячны людзі.

Т. ДУБЯК.
НА ЗДЫМКАХ: 1. Л. Канеўскі дае аўтографы студэнтам ГДУ. 2. Свае вершы чытае паэт В. Краснапольскі.
Фота В. Ермаковай і С. Марусевіч.

Кнігі нашых вучоных АБ ДАБРАБЫЦЕ ЎЯЎНЫМ І САПРАЎДНЫМ

У сучасных умовах рэзка абвастрылася ідэалагічная барацьба дзвюх процілеглых грамадскіх сістэм. Дасягненні Саветаў Саюза і іншых краін сацыялістычнай сроджыннасці ў развіцці прадукцыйных сіл, удасканаленні грамадскіх адносін і павышэнні народнага дабрабыту сведчаць аб вялікіх магчымасцях рэальнага сацыялізму ў рашэнні сацыяльна-эканамічных праблем і перааконаўча раскрываюць яго карэныя перавагі перад капіталізмам. Небывалае абвастранне ўсіх унутраных і знешніх супярэчнасцей капіталізму і адначасова дынамічнае развіццё і ўмацаванне пазіцыі сусветнага сацыялізму і іншых антыімперыялістычных сіл сучаснасці ўзмацняе трывожную маніпалятыўную буржуазіі і яе ідэолагаў за лёс капіталізму, выклікае жорсткае супрацьдзеянне імперыялізму.

Ідэалагічная барацьба на сучасным этапе вызначана вялікай разнастайнасцю форм, метадаў і неаднароднасцю яе ўдзельнікаў. У арбіту барацьбы камуністычнай і капіталістычнай ідэалогіі ўцягваюцца многія сацыяльныя сілы, у тым ліку і прамежкавыя класы капіталістычнага грамадства. Усё больш шырокае распаўсюджванне атрымліваюць на Захадзе тэорыі дробнабуржуазных эканамістаў-радыкалаў, крытычнаму аналізу якіх прысвечана кніга прафесара, доктара эканамічных навук М. В. Навучыцеля і кандыдата эканамічных навук Н. Е. Цітовай.*

Як правільна адзначаюць аўтары, эканамічныя канцэпцыі радыкалаў з'яўляюцца прадуктам паглыбляючага крызісу буржуазнай палітэканоміі. У радыкальнай палітычнай эканоміі ўвасобіліся «нарастаючая няўстойлівасць капіталізму, сацыяльны і класавыя супярэчнасці эпохі, іх прамаўленне ў сьведомасці пэўнай часткі ўніверсітэцкіх колаў, інтэлігенцыі капіталістычных краін, якія крытычна ацэньваюць рэальнасць сучаснага свету і шукаюць рашэнні вострых сацыяльных пытанняў» (с. 7.). Прадстаўнікі радыкальнай палітэканоміі адводзяць месца ў сваіх працах крытыцы сучаснага капіталізму. А левыя радыкалы не абмяжоўваюцца выкрыццём яго асобных недахопаў, а крытыкуюць капіталізм як сістэму, робячы вывад аб неабходнасці замены капіталізму іншым грамадскім ладам. Леварадыкальныя эканамісты абвінавачваюць капіталізм, асабліва манополіі, у антыгуманізме, ва ўзмацненні эксплуатацыі працоўных, у пагаршэнні сацыяльных і эканамічных умоў жыцця людзей і сувязі з ростам беспрацоўя, інфляцыі. У той жа час эканамісты-радыкалы нярэдка ўяўляюць у скажоным выглядзе грамадска-палітычны лад рэальнага сацыялізму, фактары яго развіцця, ролю і магчымасці паскарэння навукова-тэхнічнага прагрэсу, праца павышэння народнага дабрабыту ў сацыялістычным грамадстве.

Аўтары кнігі асноўную ўвагу ўдзялялілі крытычнаму аналізу канцэптуальных асноў «радыкальнай» тэорыі «дабрабыту», паказу бес-

падстаўнасці «радыкальных» трактовак рашэння праблемы дабрабыту ва ўмовах рэальнага сацыялізму. Як справядліва адзначаецца ў кнізе, «гнэсалагічны карэні левых радыкалізму базуюцца на аснове механічнага спалучэння розных стэгалогічных кампанентаў, якія бяруць пачатак у суб'ектыўным ідэалізме, вульгарным матэрыялізме» (с. 25). Неабгрунтаванасць метадалагічнай канцэпцыі эканамістаў-радыкалаў у многім тлумачыцца памылковым выкладаннем сутнасці, рухаючых сіл эканамічнага прагрэсу, ролі базісных і надбудовных фактараў развіцця грамадства. Яны аддаюць прыярытэт сацыяльнай дзейнасці індывідаў, акцэнтуюць увагу на спажыванні, прыносяць ролю вытворчасці. Такім чынам, спробы эканамістаў-радыкалаў скінуць уплыў буржуазных метадалагічных канцэпцый і стварыць сваю метадалогію, не прывялі да жаданых вынікаў.

Асабліва вялікую ўвагу прадстаўнікі радыкальнай палітэканоміі ўдзяляюць праблеме дабрабыту. Сацыяльная неаднароднасць эканамістаў-радыкалаў вызначыла іх супярэчлівы тлумачэнні гэтай праблемы. Адлічваюць існаваўшую раней неакласіфічную тэорыю «дабрабыту», прадстаўнікі ўмеранага крыла радыкалаў, якія прымыкаюць да буржуазнага рэфармізму, не выходзяць за межы пошукаў «паліпашоння» і «абнаўлення» капіталізму. Левыя радыкалы выводзяць рашэнне праблемы дабрабыту за межы капіталізму. У той жа час яны крытычна настроены да рэальнага сацыялізму, не вераць у магчымасць сапраўднага забеспячэння поўнага дабрабыту шырокіх працоўных мас у сацыялістычных краінах. Леварадыкальныя эканамісты супрацьпастаўляюць капіталізму абстрактны, далёкі ад рэальнасці ідэал грамадства «дабрабыту». Аўтары кнігі слухна падкрэсліваюць, што праблема народнага дабрабыту пастаўлена на рэальную, навуковую аснову толькі ў краінах сацыялізму, якія кіруюць па марксісцка-ленінскай тэорыі (с. 71). Гэта пераконаўча пацвярджаецца багатым вопытам будаўніцтва новага грамадства ў СССР і ў іншых краінах сацыялістычнай сроджыннасці. Пабудова ў нашай краіне развітога сацыялізму прывяла да стварэння больш спрыяльных умоў для паслядоўнай рэалізацыі вышэйшай мэты эканамічнай стратэгіі КПСС — забеспячэння народнага дабрабыту, няўхільнага павышэння жыццёвага ўзроўню савецкіх людзей. XXVI з'езд партыі і наступныя пленумы ЦК КПСС намяцілі шляхі далейшага ўздыму эканомікі, павышэння інтэнсіфікацыі і эфектыўнасці грамадскай вытворчасці ў мэтах забеспячэння далейшага росту народнага дабрабыту.

Кніга М. В. Навучыцеля і Н. Е. Цітовай «Ілюзіі «грамадства дабрабыту» прысвечана крытычнаму аналізу сучаснай канцэпцыі эканамістаў-радыкалаў і будзе карысна не толькі спецыялістам, але і студэнтам, якія вывучаюць марксісцка-ленінскія грамадскія навукі.

У. БОНДАРАУ,
загадчык кафедры палітэканоміі, дацэнт.

* М. В. Навучыцель, Н. Е. Цітова. Ілюзіі «грамадства дабрабыту». (Крытыка канцэпцыі радыкалаў) — Масква: Высшая школа, 1984.

Да 100-годдзя з дня смерці Г. Мендэля ЗАСНАВАЛЬНІК ГЕНЕТЫКІ

З канца XVIII стагоддзя многія замежныя вучоныя праводзілі шмат вопытаў, спрабуючы ўстанавіць законы перадачы прыкмет у шэрагу пакаленняў. Яны сільна ўважалі розныя сарты раслін, вывучалі патомства атрыманых гібридаў, але не змоглі ўскрыць агульныя заканамернасці спадчыннасці, таму што не ведалі метадаў яе вывучэння. Гэта змог зрабіць выдатны чэшскі вучоны Грэгор Мендэль.

Поспех работы Мендэля ў параўнанні з даследаваннямі яго папярэднікаў тлумачыцца тым, што ён валодаў дзвюма істотнымі якасцямі, неабходнымі для вучонага: здольнасцю задаваць прыродзе патрэбнае пытанне і правільна тлумачыць адказ прыроды. Да таго ж, Мендэль быў вельмі працалюбівым і акуратным, валодаў якасцямі, якія самі па сабе не ствараюць добрага вучонага, але без якіх нават з выдатнымі разумовымі здольнасцямі чалавек радка дабіваецца значных навуковых поспехаў.

На працягу 8 гадоў Мендэль праводзіў даследаванні па скрываанню гароху. За гэты час ён вырабіў і дэталёва вывучыў каля 10 тысяч раслін гароху, перш чым адважыцца апублікаваць свае атрыманыя даныя ў «Известиях» мясцовага навуковага таварыства. Гэта адбылося 8 студзеня 1865 г. Пасля спатрэбілася 35 гадоў для таго, каб вучоны свет зраўнававаўся з дасягненнямі адкрыцця. Мы заў-

раз лічым гэты дзень днём нараджэння сучаснай генетыкі.

Шматлікімі назіраннямі многіх вучоных у наступныя гады быў устаноўлены ўніверсальны характар законаў Мендэля. Ім падпарадкоўваюцца ўсе жывыя арганізмы, у тым ліку, чалавек, у якога вядучана і апісана шмат пар кантрастную прыкмет. Устаноўлена агульныя законы даследавання прыкмет дазволіла вучонаму зрабіць вывад аб незменнасці прыкмет і іх сувязі з пэўнымі спадчыннымі структурамі, існаванне якіх было пацверджана праз шмат гадоў пасля адкрыцця мендэліўскіх законаў, і якія былі названы генамі.

Не дзіўна, што спачатку адкрыццё Мендэля было поўнасна пакінута без увагі сучаснікаў. Толькі пасля смерці вучонага яго творчыя была «зноў адкрыты» адначасова ў выніку назіранняў трох батанікаў, якія працавалі ў розных краінах Еўропы.

У чаславацкім г. Ерно, дзе працаваў вялікі вучоны, на плошчы ўстаноўлены помнік Мендэлю, а ў 1965 годзе сусветная навуковая грамадскасць урачыста адзначыла 100-годдзе геніяльнага адкрыцця Мендэля.

В. ВЕРАМЕНЧЫК,
кандыдат сельскагаспадарчых навук,
С. АУСЕНКА,
асістэнт кафедры батанікі і фізіялогіі раслін.

САЦЫЯЛЬНА-ДЭМАГРАФІЧНАЕ АБСЛЕДАВАННЕ НАСЕЛЬНІЦТВА

У нашай краіне з 2 па 11 студзеня 1985 года ўпершыню будзе праводзіцца выбарчае сацыяльна-дэмаграфічнае абследаванне насельніцтва. Яно даць магчымасць прасачыць змены ў саставе насельніцтва краіны за час, які прайшоў пасля перапісу 1979 года, атрымаць неабходныя даныя для распрацоўкі дзяржаўнага планаў эканамічнага і сацыяльнага развіцця на XII пяцігодку і на перспектыву да 2000 года.

Даныя аб насельніцтве неабходны пры распрацоўцы планаў у любой галіне сацыяльна-эканамічнага развіцця. Так, звесткі аб саставе насельніцтва па полу і ўзросце ў спалучэнні з крыніцамі сродкаў існавання патрэбны для складання балансу працоўных рэсурсаў на перспектыву, для планіравання развіцця вытворчасці і будаўніцтва новых прадпрыемстваў, развіцця аховы здароўя. Інфармацыя аб нараджальнасці даць магчымасць планаваць развіццё сеткі дашкольных устаноў і школ, падрыхтоўку настаўнікаў і выхаватэляў, выпуск падручнікаў і вучэбных дапаможнікаў. Для таго, каб правільна планаваць жыллёвае будаўніцтва, трэ-

ба ведаць колькасць сем'яў і састаў іх членаў па полу, узросце, роднасных адносинах.

Выбарчае сацыяльна-дэмаграфічнае абследаванне будзе праводзіцца шляхам апытання насельніцтва па ўсёй тэрыторыі СССР. Абследаванне праводзіцца па месцу фактычнага пастаяннага жыхарства грамадзян, незалежна ад прапіскі і яе характары, а не па месцу працы або службы.

Сацыяльна-дэмаграфічнае абследаванне ахопіць прыкладна 14 мільёнаў чалавек, якія жываюць на тэрыторыі СССР і каля 500 тыс. у Беларусі. У Цэнтральным раёне г. Гомеля перапісам будзе ахопена 4,3 тыс. чалавек. У абследаванне ўвойдзе тэрыторыя выбарчых участкаў № 240 і 254 (вуліцы Сялянская, №№ 13, 15, 17, 18, 19, 20, 22, 24, 26; вул. Кірава, №№ 9, 15, 15«а», 15«б», 19; вул. 3-я Авіяцыйная, №№ 9, 9«а»; 11, 13, 13«а»; вул. Савецкая, №№ 69, 7, 83«а», 106, 116).

Перапіс будучы праводзіць спецыяльна падрыхтаваныя лічбыльнікі. Кожнаму з іх выдаецца пасведчанне за подпісам

старшыні выканкома раённага Савета народных дэпутатаў.

У параўнанні з Усеагульным перапісам насельніцтва ў бланк абследавання ўключаны: «Звесткі аб шлюб», «Звесткі аб нараджэнні дзяцей», «Жыллёвыя ўмовы» і «Думка насельніцтва» аб важнейшых задачах, якія павінны вырашацца ў першую чаргу ў вас у раёне. Уключана дадатковае пытанне аб сярэднемесячным даходзе ў 1984 годзе. З бланкам абследавання можна задацца азнаёміцца неп-

Якія з пералічаных задач, на Вашу думку, з'яўляюцца найбольш важымі ў першую чаргу (укажыце не больш трох задач)

срэдна ў дамавых камітэтах і на стэндах Інтэрнату. Робатыкам, якія будуць праводзіць абследаванне, не дазваляецца нікому паведмаляць змест адказаў.

Сем'і, у якіх будзе праводзіцца выбарчае абследаванне, павінны аказаць садейнічыне лічбыльніку ў тым, каб ён змог сустрэцца з кожным дарослым членам сем'і, каб запісаць адказы ў бланках дакладнымі. Неабходна загады кожнаму работніку ўдакладніць сярэднемесячную заработную плату за 1984 год. Для азнаёмлення змяшчаецца раздзел бланка абследавання «Думка насельніцтва».

М. ПІНАТАВА,
намеснік начальніка
раённага інфармацыйна-
вылічальнага цэнтру
дзяржстатыстыкі.

Апытваюцца людзі ва ўзросце 18 гадоў і старэй

Паліпшэнне забеспячэння прадуктамі харчавання. Паліпшэнне асартыменту і якасці праматарваў. Паліпшэнне жыллёвых умоў. Паліпшэнне медыцынскага абслугоўвання. Паліпшэнне работы транспарту. Паліпшэнне сацыяльнага забеспячэння. Паліпшэнне бытавога абслугоўвання. Іншая задача (укажыце якая)

СПОРТ СЕРАБРО ГАНДБАЛІСТАК

У зале Гомельскага гарадскога спорткомплексу на працягу чатырох дзён праходзіў другі тур чэмпіянату рэспублікі сярод жаночых каманд па ручному мячу. Гомельскія абараняла зборная каманда гандбалістаў ГДУ.

Пасля першага тура чэмпіянату, які адбыўся ў г. Брэсце, месцы каманд размеркаваліся ў наступным парадку: на першым — дзіцячая юнацкая спартыўная школа алімпійскага рэзерву (г. Мінск), на другім — каманда ГДУ і трэцім — гандбалісты «Спартак» з г. Гродна. Каманды Мінскай вобласці, гарадоў Брэста, Магілёва і Віцебска занялі адпаведна чацвёртае, пятае, шостае і сёмае месцы.

Спачатку каманды сустрэліся ў падгрупах. Гамельскія правялі гульні з камандамі г. Гродна і Віцебска, у якіх перамаглі адпаведна з лікам 36:28 і 25:14.

У фінале нашы студэнткі сустрэліся з камандай г. Мінска, якая з'яўляецца ўдзельніцай першынства СССР па ручному мячу сярод каманд першай лігі. Перамаглі госці з лікам 29:19.

Такім чынам, гомельскія гандбалісты сталі сярэбранымі прызёрамі чэмпіянату БССР сярод жаночых каманд. Стабільную, зладжаную гульні паказалі студэнткі эканамічнага факультэта Таццяна Шаўло, Наталія Старавойт і дэячаты з факультэта фізвыхавання Ірына Навіцкая і Тамара Арэхоўская.

В. КРУКОЎСКІ,
трэнер каманды ст.
выкладчык кафедры
тэарэтычных асноў
фізічнага выхавання.

НА ФІНІШЫ СЕЗОНА

Завяршылася першынство ўніверсітэта па футболе. Званне чэмпіёнаў заваявала каманда факультэта фізвыхавання, за якую выступалі многія ігракі зборнай ГДУ. Другім прызёрам стала каманда матфака, трэцім — гістфака.

С. МАЛЫКІН,
галушы сакратар
сборніцтваў.

Сёлета ў другі раз праведзена першынство факультэта фізвыхавання па футболе. Першае месца ўз'яўлена заваявала група ФВ-42. Наступныя месцы дасталіся адпаведна футбалістам другога курса і гр ФВ-12. На турніры, які прайшоў у цыклавай барацьбе і прысвячаўся 40-годдзю Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне, слаба выступіла каманда гр. ФВ-41.

А. ТАЛАЛАЕВ,
галушы сакратар
сборніцтваў.

На адкрытым першынстве факультэта фізвыхавання па баскетболу выступалі зборныя каманды выкладчыкаў і студэнтаў з іншых факультэтаў ГДУ, якія і сталі пераможцамі. У барацьбе за другое месца ў дадатковай падпінуты каманда 4-га курса факультэта фізвыхавання нанесла паражэнне зборнаму калектыву выкладчыкаў.

В. ДУБАДЗЕЛАВ,
студэнт 4-га курса
факультэта фізвыхавання.

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

«ВАС, БРАТЫ, Я ПОМНІЦЬ БУДУ...»

Вас, браты, я помніць буду,
Я не сніў такога сну.
Каб, вырашы між літвінаў,
Палобіў беларуснаў!

(В. Дунін-Марцінкевіч)

Сто гадоў назад 17 снежня 1884 года памёр В. Дунін-Марцінкевіч. Кожнаму беларусу з малых гадоў вядома імя гэтага чалавека. Шмат сказана і будзе яшчэ сказана ў адрас пісьменніка, але ўдзячныя сучасныя зноў і зноў нізка схіляюць свае галовы перад ім. У якой ступені справядлівыя словы аб ім, сказаныя вышэй? Каб адказаць на гэта, трэба звярнуцца да складанага, пакутлівага і гераічнага XIX стагоддзя. Як вядома, пасля трох раздзелаў Рэчы Паспалітай (1772, 1793, 1795 г. г.) Беларусь адышла да Расіі. Асаблівых змен у паліпшэнні развіцця культуры і літаратуры не адбылося. Больш таго, пасля паўстання 1830—31 гадоў становішча яшчэ пагоршылася. Быў закрыты Віленскі ўніверсітэт, забаронены многія газеты і часопісы. Нават само слова «Беларусь» было аддадзена забыццю, афіцыйна карысталіся тэрмінам «Паўночна-Заходні край».

40-я гады XIX стагоддзя. Царызм, выступаючы жандарам Еўропы, узмацняе рэпрэсіі ўнутры самой імперыі. Беларусь апынулася ў асабліва дрэнных умовах, адчуваючы на сабе дваіны прыгнёт. Усё гэта прывяло да крытычнага становішча нацыянальнай культуры і мовы.

Па-першае, беларуская мова яшчэ ў 1697 годзе была забаронена польскім сеймам. Некалі багатая і развітая літаратура амаль што поўнаасно спыніла сваё развіццё. Польская культура стала пануючай. Па-другое, не вельмі спрыяла развіццю беларускай літаратуры і палітыка царызму, які лічыў, што развіццё беларускай мовы ў значнай ступені ўзмацніць рост нацыянальнай самасядомасці мас.

Менавіта ў гэты час і пачынае сур'ёзную літаратурную дзейнасць Дунін-Марцінкевіч. «Жывучы сярод людю, які размаўляе па-беларуску, прасякнуты яго ладам думак, марачы аб долі гэтага братняга племені, аямеўшага ў маленстве ад неўцвя і пеманаты, вырашыўся для заахвочвання яго да асветы ў духу яго звычайу, паданняў і

разумовых здольнасцей пісаць на яго ўласнай гаворцы». Так пісаў Вінцэнт Іванавіч у адным са сваіх лістоў. Пісаць на «мужыцкай мове» тады было вялікім актам грамадзянскай мужнасці. І менавіта ў гэты час з'яўляюцца лібрэта камедыі-оперы (першай польска-беларускай оперы, музыку да якой напісаў славуці С. Манюшка) «Ідылія» (1846 г.), вершаваныя апавесці «Гапон» (1855 г.), «Купала» (1856 г.), у якіх пісьменнік стварае вобраз народа. Дунін-Марцінкевіч па-майстэрску паказаў звычкі, прымаўкі, склад беларускіх сялян. Асабліва значны твор гэтага перыяду — паэма «Славяне ў XIX стагоддзі», дзе ўз'яўлена нацыянальна-вызваленчая барацьба сербскага народа супраць турцкіх захопнікаў. Гстарычны фон спатрэбіўся аўтару, каб выказаць смяноўную любоў да бацькаўшчыны, да роднай Беларусі. Цяжка пераацаніць для духоўнага жыцця народа значэнне перакладу паэмы славуці п'ольскага паэта-рамантыка Адама Міцкевіча «Пан Тадэвуш».

У той жа час трэба адзначыць, што творчасць пісьмен-

ніка ў дарэформенны перыяд мела свае слабыя бакі. Галоўная прычына — у яго прыхільнасці да ідэй класавага салдарызму. Творы Дуніна-Марцінкевіча не нясуць у сабе рэвалюцыйнага запалу. І усё ж ім была зроблена вельміная работа, закладзены падмурак беларускай дэмакратычнай літаратуры.

Лічыцца, што В. І. Дунін-Марцінкевіч стаў на пазіцыях класавага прымірэння і не жадаў знішчэння шляхецтва. Магчыма, Але трэба мець на ўвазе, што пісьменнік — прадстаўнік дваранства і погляды яго фарміраваліся ў час першага рэвалюцыйнага перыяду (1825—64 г. г.). І няма нічога дзіўнага ў тым, што Каліноўскі, Урублеўскі, Багушэвіч пайшлі далей, чым ён.

Аднак Дунін-Марцінкевіч сказаў сваё слова ў «Піскай шляхце» і «Залётах». Пісьменнік нелегальна, на ўласны кошт адкрыў у Люцынцы школу для мясцовых дзяцей. Ён перадаваў выхаванцам надзеі і мары свайго пакалення. Усё гэта сведчыць аб грамадзянскай адданасці Дуніна-Марцінкевіча. Такім ён быў, такім застаўся ў памяці ўдзячных нашчадкаў.

М. ШУКАНАВ,
студэнт 2-га курса
гісторыка-філалагічнага
факультэта.

БІБЛІЯТЭКА—ЧЫТАЧУ БЕЗАДКАЗНАСЦІ НЕ ПАВІННА БЫЦЬ

Адной з форм руху бібліятэчных фондаў да чытача з'яўляецца міжбібліятэчны абанемента (МБА), які забяспечвае практычнае ажыццўленне лейскага патрабавання агульнадаступнасці бібліятэк, цеснай іх сувязі з вытворчасцю, навукай, культурай.

У запісы «Аб задачах Публічнай бібліятэкі ў Петраградзе» (лістапад 1917 г.) У. І. Ленін уставаў важныя прынцыпы, якія ляглі ў аснову стварэння МБА ў нашай краіне: агульнадаступнасць фондаў буйнейшых бібліятэк, абавязковы ўдзел у гэтай рабоце ўсіх бібліятэк, устаўнаўленне сувязей з замежнымі бібліятэкамі; бесплатнае карыстанне МБА.

У працэсе станаўлення бі-

бліятэчнай справы ў нашай краіне створана і паспяхова развіваецца адзіная сістэма МБА, работа якой з 1 ліпеня 1982 года рэгламентуецца дзяржаўным стандартам. Ён устаўнаўляе правілы карыстання МБА, сярод якіх чытач абавязкова павінен ведаць наступныя:

Тэрмін карыстання літаратуры па МБА ўстаўноўлены — на кнігі — 30 дзён; — на часопісы — 15 дзён; — на копіі — 45 дзён. Азіныя экзэмпляры і выданні, якія карыстаюцца павышаным попытам, выдаюцца на 10 дзён. Літаратура, выписаная па МБА, выдаецца толькі ў чытальнай зале. За парушэнне правілаў МБА (перавышэнне тэрмінаў карыстання атрыманай літаратуры, страта або яе пашкоджанне) бібліятэка забавязана абавязкова карыстання МБА на тэрмін, устаноўлены бібліятэкай - фондаатрымальнікам у залежнасці ад ступені парушэння.

Бібліятэка ГДУ актыўна выкарыстоўвае названую форму абслугоўвання чытачоў. Яна абаніруецца ў 59 буйнейшых бібліятэках краіны і сама абслугоўвае 72 бібліятэкі, сярод якіх 58 — ішчэ гарадскіх. Штогод у бібліятэку накіроўваецца каля 1300 заказаў, прычым, у асноўным, усё яны выконваюцца. Сярод 155 чытачоў МБА ёсць студэнты, аспіранты, выкладчыкі, навуковцы супрацоўнікі ГДУ. Хочацца сказаць цёплыя словы ў адрас такіх пастаянных чыта-

чоў як С. С. Пяргель, Р. Р. Лазько, А. У. Жук, А. І. Кіепа, В. Я. Кусочкін, Д. Р. Пяркоў, Л. М. Сапегін, У. А. І. Л. Р. Яцкевіч. За ўвесь час карыстання літаратурай па МБА яны заўсёды ў тэрмін вярталі яе.

Аднак сустракаюцца яшчэ і нядбайныя чытачы, якія затрымліваюць літаратуру звыш указанага тэрміну карыстання. Быў выпадак страці адзіна. Усё гэта не магло не адбіцца на «лёсе» заказаў астатніх чытачоў: бібліятэка-фондаатрымальнік закрыла нашай бібліятэцы абанемента на час да замены страчанага выдання ідэнтычным, а затым яшчэ на «штрафны» тэрмін. Зразумела, што за гэты час астатнія заказы не выконваліся.

Звяртаемся да ўсіх чытачоў МБА: берачыце кнігу, добра сумленна выконвайце правілы карыстання міжбібліятэчным абанементам.

Н. БАГАМОЎНІКА,
адказная за работу МБА.